

B1 – Hoofddorp

Inhoud

1. Inleiding
2. Geschiedenis
3. Ontwikkeling
4. Bezienswaardigheden

1. Inleiding

Hoofddorp is een stad in de provincie Noord-Holland en de hoofdplaats van de gemeente Haarlemmermeer. De stad heeft 70.030 inwoners (2007).

2. Geschiedenis

Na de drooglegging van de Haarlemmermeer werd in 1853 besloten om twee dorpen te stichten. De twee dorpen: Kruisdorp en Venneperdorp lagen in het midden van de polder. Op 11 juli 1855 werd de Haarlemmermeer een zelfstandige gemeente.

In de gemeenteraadsvergadering van 12 november 1868 werd besloten het toenmalige Kruisdorp voortaan Hoofddorp te noemen. Er bestond namelijk al een Kruisdorp in Zeeland. In hetzelfde jaar werd Venneperdorp omgedoopt in Nieuw-Vennep.

De ontwikkeling van Hoofddorp verliep voorspoediger dan die van Nieuw-Vennep. Het werd dan ook al spoedig het belangrijkste dorp van de gemeente, al had Badhoevedorp (ook in de Haarlemmermeer) lange tijd meer inwoners.

De economische en bestuurlijke functie die het dorp had waren hier de oorzaak van. Bovendien had het dorp een gunstige ligging, precies in het midden van de Haarlemmermeer.

De geografie van het dorp was heel eenvoudig: er was een hoofdweg, die ook gewoon Hoofdweg heette en heet. Deze Hoofdweg loopt langs de Hoofdvaart, een vaart die dwars door de Haarlemmermeer loopt, van noord (Amsterdam) naar zuid (Leiden). De andere belangrijke weg was de Kruisweg, een weg die de Hoofdvaart - en daarmee de Hoofdweg - kruist, van oost (Aalsmeer) naar west (Heemstede). Langs deze belangrijke wegen werden enkele kleine dorpjes gebouwd.

In het centrum stond de eerste molen van Hoofddorp: De Eersteling. Deze molen dateert uit 1856. De molen werd in 1977 op een enorme vrachtwagen met 95 wielen gezet en 2 kilometer verplaatst naar wat toen de rand van het centrum was. De verplaatsing was in die tijd een technisch hoogstandje.

In 1950 telde Hoofddorp vijfduizend inwoners. Werkgelegenheid was er vooral op de boerderijen. Ook het vliegveld Schiphol (in 1917 begonnen als militair vliegveld) zorgde voor werkgelegenheid. Het was tijdens de Tweede Wereldoorlog geheel verwoest en werd 1958 herbouwd en uitgebreid.

De luchthaven werd steeds belangrijker en zorgde voor meer en meer werkgelegenheid, het inwoneraantal van Hoofddorp nam rond 1960 toe.

In de jaren zestig werden de eerste nieuwbouwwijken gebouwd: Plan Eyke (1964), Kalorama (1967) en Graan voor Visch (rond 1970). Al deze wijken werden genoemd naar voormalige boerderijen of de boer die eens eigenaar was van de grond.

In de jaren zeventig werd de Haarlemmermeer en vooral Hoofddorp aangewezen als groeikern. Ten westen en ten zuiden van Hoofddorp ontstaan grote woonwijken als Pax, Bornholm, Overbos en Toolenburg.

B1 – Hoofddorp

---

3. Ontwikkeling

Hoofddorp is in weerwil van de naam een stad geworden. Dit heeft zich in een zeer korte periode afgespeeld: in 1970 woonden er nog zo'n 9000 mensen, in 2006 al bijna 68.000 en in de toekomst zal het aantal inwoners nog verder toenemen.

Vanwege de geluidsoverlast van Schiphol kan Hoofddorp niet naar het oosten uitbreiden; hierdoor ligt het oude centrum aan de oostzijde van de stad. De gemeente Haarlemmermeer sluit een verdere uitbreiding van de plaats aan de westkant niet uit, hoewel het nog onduidelijk is of dit door zal kunnen gaan, in verband met de normen voor geluidsoverlast van Schiphol.

Op de bedrijfstreinen en kantoorparken (zoals Beukenhorst) zijn veel internationale ondernemingen gevestigd.

4. Bezienswaardigheden

Hoofddorp is een jonge plaats en heeft daardoor weinig historische gebouwen. Toch kent de plaats enige gemeentelijke, provinciale en rijksmonumenten.

Hoofddorp heeft 8 rijksmonumenten, waarvan twee aan de Hoofdweg: de molen De Eersteling, en de Witte Boerderij. De Eersteling is een ronde korenmolen uit 1856. Hij stond aanvankelijk aan de Kruisweg, maar is in 1977 in zijn geheel per vrachtwagen verplaatst naar een plaats aan de Hoofdweg vlakbij Fort Hoofddorp. Op donderdag, vrijdag en zaterdag is de molen open voor bezoekers. De Witte Boerderij is een boerderij uit het tweede kwart van de negentiende eeuw en is een goed voorbeeld van een Haarlemmermeerse boerderij uit de begintijd van de polder.

Daarnaast loopt door Hoofddorp ook de Geniedijk, onderdeel van de Stelling van Amsterdam. Fort Hoofddorp bevindt zich in die dijk.

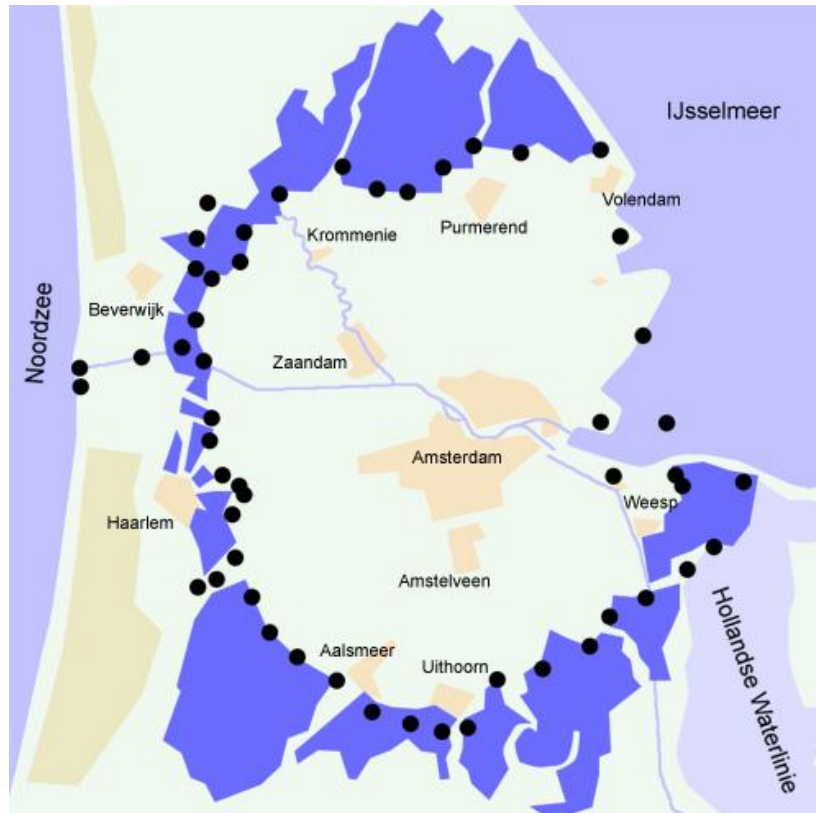
De Stelling van Amsterdam bestaat uit een serie forten en dijken van waaruit Amsterdam verdedigd kon worden. In geval van oorlog konden grote delen rondom Amsterdam onder water gezet worden, zodat de vijand de hoofdstad niet kon bereiken. De Stelling van Amsterdam is gebouwd tussen 1880 en 1920 en ligt in een grote cirkel rond Amsterdam. De cirkel was 135 kilometer lang en had 42 forten. Met de komst van vliegtuigen eindigde de militaire betekenis van de Geniedijk.

De UNESCO heeft de Stelling van Amsterdam op de lijst gezet van 900 meest unieke monumenten in de wereld.

In 2002 werd nabij Hoofddorp de Floriade gehouden. De Floriade is een grote wereldtuinbouw-tentoonstelling die eens in de tien jaar in Nederland wordt gehouden. De Floriade in Hoofddorp viel samen met het 150-jarig bestaan van de Haarlemmermeerpolder. Een fraai park met een uitzichtheuvel is een herinnering hieraan.

Sinds 2004 liggen tussen Hoofddorp en Nieuw-Vennep de drie bruggen over de Hoofdvaart. Deze witte bruggen, ontworpen door de architect Santiago Calatrava, hebben de namen Luit, Citer en Harp.

B1 – Hoofddorp

figuur 1. De Stelling van Amsterdam

Hoofddorp, woorden bij de tekst

Geschiedenis

de drooglegging

Het aanleggen van dijken rond een stuk zee of meer en het weghalen van het water zodat er land (een polder) ontstaat.

de polder

Een laag stuk land tussen dijken waar vroeger water was.

stichten

Zorgen dat iets begint te bestaan.

toenmalige

vroegere

voorspoedig

met succes

spoedig

snel

de vaart

het kanaal

gunstig

Iets wat gunstig is geeft je voordeel.

enorm

heel groot (gigantisch)

de werkgelegenheid

De hoeveelheid werk die er voor mensen is.

verwoest

totaal kapot (bij een stad, een huis of iets anders heel groots)

uitbreiden

groter maken

groeikern

een kleine stad (of dorp) waar heel veel nieuwe huizen gebouwd gaan worden

ontstaan

beginnen te bestaan

Ontwikkeling

afgespeeld (afspelen)

gebeurt

sluit .... uit (uitsluiten)

Vinden dat iets niet mogelijk is, zorgen dat iets niet gebeurt.

in verband met

vanwege, door

de norm

de regel

B1 – Hoofddorp

de onderneming	het bedrijf
Bezienswaardigheden	
het monument	Een oud gebouw dat bewaard moet worden omdat het historisch belangrijk is.
de molen	Een gebouw met uitstekende delen die door de wind gaan draaien. Daardoor kun je water uit een polder pompen of iets malen of zagen.
de korenmolen	Een molen waar graan, zoals tarwe, wordt gemalen (heel klein wordt gemaakt).
aanvankelijk	eerst, in het begin
het fort	Een gebouw met hele dikke muren, gebruikt ter verdediging tegen vijanden.
de UNESCO	Een organisatie van de Verenigde Naties op het gebied van onderwijs, wetenschappen en cultuur.
uniek	heel bijzonder
fraai	mooi
ontworpen (ontwerpen)	bedacht en getekend

Hoofddorp: vragen bij de leestekst

Pak een atlas en zoek de Haarlemmermeer op. Lees de hele tekst een keer. Maak daarna de vragen.

1. Waar kom deze tekst vandaan ?

- a. uit de krant
- b. uit een boek
- c. van internet

2. Wat is Hoofddorp ?

- a. een dorp
- b. een stad
- c. de hoofdstad van de provincie Noord-Holland

3. Wat is de Haarlemmermeer? (er kunnen meer antwoorden goed zijn)

- een meer
- een polder
- een stad
- een gemeente
- een provincie

4. Wat was de Haarlemmermeer voor 1852 ? (er kunnen meer antwoorden goed zijn)

- een meer
- een polder
- een stad
- een gemeente
- een provincie

B1 – Hoofddorp

Vragen bij 'Geschiedenis'

5. Wat is waar? (er kunnen meer antwoorden goed zijn)

- Lang geleden heette Hoofddorp 'Kruisdorp'.
- Nieuw-Vennep is aan de rand van de polder gebouwd.
- Hoofddorp is altijd het grootste dorp van de polder geweest.
- De Hoofdvaart loopt van oost naar west door Hoofddorp.

6. Wat is er dertig jaar geleden gebeurd met 'De Eersteling', de molen in Hoofddorp?

- a. Hij is op een vrachtwagen geplaatst en geheel gerenoveerd.
- b. Hij is veel hoger gemaakt.
- c. Hij is naar een nieuwe plek gereden en daar neergezet.

7. Waarom werd Hoofddorp in de periode rond 1960 groter?

- a. Er kwam steeds meer werk op Schiphol.
- b. Hoofddorp werd aangewezen als groeikern.
- c. Er was veel werk in de landbouw, veeteelt en tuinbouw.

Vragen bij 'ontwikkeling'

8. In welke periode is het aantal inwoners van Hoofddorp het snelst gegroeid?

- a. tussen 1868 en 1950
- b. tussen 1950 en 1970
- c. tussen 1970 en 2006

9. Waarom ligt het centrum van Hoofddorp in het oosten van het dorp?

- a. Het centrum is in 1977 verplaatst.
- b. De nieuwe huizen zijn vooral aan de westkant van het dorp gebouwd.

Vragen bij 'bezienswaardigheden'

10. Wat is de Geniedijk ?

- a. Een dijk die gebruikt kon worden als het oorlog was.
- b. Een dijk om het water uit de Haarlemmermeer te houden.
- c. Een fort om Amsterdam te verdedigen.
- d. Een fort om Hoofddorp te verdedigen.

11. Sinds wanneer bestaat de Haarlemmermeerpolder ?

- a. sinds 1852
- b. sinds 1853
- c. sinds 1855
- d. sinds 1856

B1 – Hoofddorp

12. Wanneer is de 'Witte Boerderij' (volgens deze tekst) gebouwd?

- a. in 1852
- b. in 1856
- c. tussen 1825 en 1850
- d. tussen 1925 en 1950

13. Vergelijk je antwoorden op vraag 11 en 12. Wat zie je? Kan dat?

- a. De 'Witte Boerderij' is jonger dan de Haarlemmermeerpolder. Dat kan.
- b. De 'Witte Boerderij' is jonger dan de Haarlemmermeerpolder. Dat kan niet.
- c. De 'Witte Boerderij' is ouder dan de Haarlemmermeerpolder. Dat kan.
- d. De 'Witte Boerderij' is ouder dan de Haarlemmermeerpolder. Dat kan niet.